

Krøderen
barnehage

- den beste starten

VIRKSOMHETSPLAN

2019- 2020

Virksomhetsplanen er et supplement til årsplanen. Den inneholder utfyllende lesing vedrørende barnehagens satsningsområder og krav ny rammeplan stiller til hva en slik plan skal inneholde. Ny rammeplan tredde i kraft 01.08.17.

Innholdsfortegnelse:

- **Logo, slagord og verdier** **s. 3**

- **Satsningsområde «Inkluderende læringsmiljø i barnehage og skole** **s. 4- 14**
 - **Oppdragelse, danning, folkeskikk**
 - **Barns lek**
 - **Mitt valg**
 - **Grønne tanker- glade barn**
 - **Tegn som støtte**
 - **La meg få klare det selv**

- **Satsningsområde «IKT»** **s. 15**

- **Tilvenning av nye barn** **s. 16- 18**

- **«Toddlerne»** **s. 19- 21**

- **3- 5 års gruppa** **s. 22**

- **Førskolegruppa** **s. 23**

- **Samarbeidsrutiner overgang barnehage- skole i Krødsherad kommune** **s. 24- 25**

- **Trafikksikker barnehage** **s. 26**

- **Pedagogiske virkemidler** **s. 27**

- **Barnehagens 7 fagområdene og barns medbestemmelse** **s. 28**

- **Råd og utvalg i Krøderen barnehage 2019/ 2020** **s. 29**

LOGO, SLAGORD OG VERDIER

Logoen til Krøderen barnehage skal være vårt kjennemerke. Den består av fire sirkler med avdelingenes farger; oransje, grønn, gul og blå.

Den oransje sirkelen står for barns lek. Leiken skal ha en fremtredende plass i barns liv og den skal være en naturlig del av deres hverdag her. Den grønne sirkelen står for det enkle friluftsliv. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider og i all slags vær. Barnehagen skal legge til rette for at barna får oppleve naturen som arena for lek og læring.

Den gule og blå sirkelen står for uteaktiviteter på henholdsvis sommer og vinter.

Slagordet vårt er «Den beste starten». Vi skal hele tiden jobbe for at barna skal få den beste starten her i Krøderen barnehage. De skal bli sett og akseptert for akkurat den de er. Vi ønsker å få fram gløden i barna. Det gjør vi voksne ved å se og bry oss om hvert enkelt barn. Personalet må dele av sin kunnskap, utvise engasjement og oppfinnsomhet, og være gode forbilder.

Personalet har utarbeidet noen felles verdier, som skal prege oss sammen med ungene, dere foreldre og personalet imellom.

Glede- Ærlighet- Raushet- Respekt- Trygghet

Gjennom å ha fokus på disse verdiene skal vi gi ungene deres den beste starten i Krøderen barnehage.

Krødsherad kommunes nye visjon

«Vertskap i verdensklasse»

setter fokus på en grunnholdning til andre mennesker, turister, besøkende osv. Året 2019 brukes til å fylle visjonen med innhold. Alle tjenester og virksomheter skal selv definere egen vertskapsrolle ovenfor barn, foreldre/ foresatte, kollegaer og andre samarbeidspartnere.

Visjonen tuftes på grunnverdiene imøtekommenhet, raushet og inkludering og nytenkning.

SATSINGSOMRÅDE

Inkluderende læringsmiljø i barnehage og skole

Direktoratet har, på bakgrunn av bl.a. *Meld.St.19 (2015-2016) Tid for lek og læring-Bedre innhold i barnehagen* og NOU 2015:2 *Å høre til- Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*, fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å tilby kompetanseutvikling som skal styrke barnehagers, skolars og eiers kompetanse i å fremme trygge miljøer og forebygge, avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelser. En del av denne kompetanseviklingen er prosjektet «Inkluderende barnehage- og skolemiljø».

Dette prosjektet ønsket barnehagene og skolene i Krødsherad kommune å delta på. Begrunnelsen for deltakelsen fra barnehagene var jobbing med implementering av ny rammeplan og dens fokus på inkluderende lekemiljø. Nyere forskning viser viktigheten av at forebygging og avdekking av mobbing og krenkelser må begynne i barnehagen. Det gjør at barna utvikler gode holdninger og samspillsmønstre tidlig. Prosjektet ville derfor gi oss nyttig kompetanse på områder vi uansett måtte tilegne oss mer kunnskap om.

Læringsmiljøprosjektet er et tilbud til kommuner med barnehager og skoler som ønsker å jobbe med læringsmiljø og mobbing, og som ønsker direkte støtte og veiledning fra veiledere som kommer ut til kommunen. Deltakerne skal delta på nasjonale og regionale samlinger med forelesninger og gruppearbeid. Mellom samlingene arbeider deltakerne lokalt med aktuelle problemstillinger i egen praksis. I tillegg skal deltakerne være med i lærende nettverk som ledes av kommunen. Nettverkene er en møteplass for erfaringsutveksling, refleksjon og faglig utvikling. Kommunene som deltar får støtte til en lokal ressursperson som følger opp arbeidet i kommunen, i barnehagene og på skolene.

Læringsmiljøprosjektet er et 2-årig prosjekt som startet opp 01.01.18 og avsluttes 31.12.19. I forkant av prosjektet gjennomførte vi foreldreundersøkelse blant foreldrene og på nyåret gjennomførte vi ståstedsanalyse blant personalet. Dette ble utgangspunktet for vårt valg av fokusområde:

«Om et barn i denne barnehagen opplever krenkelser eller mobbing, vil vi i personalet håndtere, stoppe og følge opp dette».

Mye av det vi allerede jobber med i dag ønsker vi å trekke inn i prosjektet som bl.a. «Mitt valg», «Grønne tanker, glade barn» og «Tegn som støtte». Barns lek og de voksnes rolle er svært sentralt i dette prosjektet. For å øve oss på observasjon og fange opp ulike samspills situasjoner skriver vi ned praksisfortellinger. Et utvalg av disse vil legge føringer for vårt videre arbeid. «Det er først når vi snakker sammen om det som skjer at vi kan gjøre en forskjell!!»

Inn i denne jobbingen har vi fått hjelp av barnehagelærer/ foredragsholder/ forfatter Kari Pape som har vært i barnehagen 2 dager i løpet av høsten og 2 dager på våren. Personalet sendte en bestilling i forkant hva vi ønsket at hun skal ha fokus på, og hun observerte,

veiledet og jobbet sammen med oss disse fire dagene samt at det påfølgende kveld ble avholdt kveldsmøte for personalet, og et felles foreldremøte med Noresund barnehage.

Rammeplanen 2017 sier bl.a følgende under kapittelet «Livsmestring og helse s. 11:

Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn i denne barnehage opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

Utdanningsdirektoratet (Udir) definerer mobbing i barnehagealder på følgende måte:

Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/ eller andre barn som krenker barns opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet.

Lek og vennskap er det viktigste for barn i barnehagealder. Forskning viser at barns opplevelse av vennskap og det å bli inkludert i lek er avgjørende for deres trivsel i barnehagen. De voksnes tilstedeværelse og engasjement i barnas lek, er derfor helt nødvendig.

Kjennetegn på mobbing mellom små barn kan være:

- Utestenging fra lek og aktiviteter
- Erting, bli ledd av, kalt sårende ting
- Eiendeler blir ødelagt og gjemt bort
- Slåing, dytting og lugging

Mobbing foregår gjerne utenfor de voksnes rekkevidde og kan være vanskelig å oppdage. Det er derfor nødvendig at de voksne er tett på og observerer barnas samvær og lek slik at de vet hva som foregår. Voksne kan krenke barn med ord og handlinger som f.eks ved å stigmatisere og forskjellsbehandle barn.

Foreldre og ansatte har en svært betydningsfull oppgave med å tilrettelegg for å fremme vennskap mellom barna.

Inn i dette prosjektet kommer vi til å fokusere på følgende områder:

Grønne tanker- glade barn La meg klare det selv- Gærrt- Viktigheten av søvn

Oppdragelse/ folkeskikk/ danning- Tegn som støtte- Vertskap i verdensklasse

Lek-

Mitt valg-

IKT-

Bruk av praksisfortellinger

Oppdragelse, danning og folkeskikk

Før i tiden var det viktig at barna fikk en god oppdragelse og hadde "folkeskikk". I vår tid er vi nok atskillig mer avslappet med tanke på hvilke spilleregler barna våre skal følge. Men er de gått helt ut på dato, eller har de fortsatt en funksjon? Og hva betyr disse ordene egentlig?

Tidligere sto det i formålsparagrafen at barnehagen skulle hjelpe til med å gi barna "oppdragelse". Dette begrepet er nå erstattet av danning. Hva er så forskjellen på de to begrepene?

Oppdragelse har til hensikt å overføre kunnskap, verdier og holdninger til neste generasjon, slik at den oppvoksende slekt tilpasser seg uten å stille kritiske spørsmål. Tidligere så man på barn som «tomme kar» som de voksne hadde i oppgave å fylle opp. Dagens barnesyn i Norge har dreid mot at barn nå oppfattes som kompetente individer allerede fra fødselen av. Det er de selv som innhenter erfaringer som de lærer av.

Danning skal sette barna i stand til å søke kunnskap og reflektere over vedtatte sannheter, altså "tenke sjæl", som Trond Viggo sier. De skal utvikle seg gjennom dialoger med oss voksne der barnas virkelighetsoppfatning skal ha like stor verdi som de voksnes.

Dette kan være krevende for oss voksne. Vi må gi fra oss en del av definisjonsmakten. Barna skal ha lov til å bryne seg mot oss, de skal kunne stille spørsmål, være uenige og yte motstand. Det er gjennom en slik prosess, i samspill med voksne, at de dannes til gode medborgere.

Barnehageloven sier at barna har rett til medvirkning. FNs barnekonvensjon sier at barns meninger skal tillegges vekt. Barns medvirkning betyr ikke at de skal bestemme, men at de skal ha innflytelse på viktige sider av sitt eget liv. I barnehagen skal barna også øve seg på å leve i et demokrati der man ofte må finne løsninger som kan passe for alle.

I dannelsingsprosessen utvikles selvfølelsen. Barnet føler seg sett og ivaretatt gjennom at andre tar dem på alvor og bekrefter det de tenker og føler. Når vi i barnehagen vektlegger barnas medvirkning, styrker vi samtidig deres selvfølelse. De opplever at deres meninger og kompetanse er viktig. Slik kan barn og voksne i lag skape gode hverdager og jakte på "den gode barndom".

Folkeskikk handler om å takle dagliglivets små og store utfordringer, som det å være høflig, vise respekt, holde avtaler, samarbeide og dele med andre osv. Barn som kan de sosiale kjørereglene får en enklere hverdag. Vi ønsker i samarbeid med foreldrene å fokusere på folkeskikk etter hvert som situasjoner oppstår naturlig- det er ikke en leksjon man tar en gang for alle. Si hva du ønsker av barnet når det gjør noe du mener er feil, eller tips barnet på forhånd, særlig hvis det skal inn i en uvant situasjon f.eks på sykebesøk, i kirken, på biblioteket mm.

Folkeskikk er noe barnet må lære, det er ikke programmert for det 😊.

Noen gode tips i hverdagen:

1. Å takke

I en tid med stor materiell velstand er det fortsatt viktig å kunne takke for maten og for gaver. Du kan takke for barnet de første årene, men pass på at barnet hører det. Når barnet snakker selv, kan du oppfordre det til å takke.

2. Å hilse og si ha det

Fra 3 års alder bør barnet lære å hilse og si ha det. Det bør også oppfordres til å svare når noen snakker til det. Etter hvert kan de klare å se den de snakker med i øynene.

3. Å samarbeide

Vær en tydelig voksen. Si hva du vil barnet skal gjøre, ikke bare hva du vil det skal slutte å gjøre.

4. Å vente på tur

Barn har ikke vondt av å vente litt og kjede seg. Alt trenger ikke skje på en gang.

5. Å bruke et hyggelig språk

Fra barna er ganske små, kan de lære å be om ting på en pen måte, med et høflig språk. Gir du barnet viljen sin hvis han/ hun kommanderer, sutrer og skriker, vil barnet intuitivt velge denne måten «å spørre» på også neste gang. Er det noe du har tenkt å si ja til, men tonen er lite hyggelig, så be barnet spørre på nytt, men på en mer hyggelig måte.

6. Å dele

De lekene som står fremme må alle kunne få leke med. Fra barnet er 2- 3 år kan de lære seg å dele på leker og oppmerksomhet. Noen ganger må en voksen gripe inn og bestemme at barnet skal dele. Ved å dele lærer barna å ta hensyn og forstå andres følelser.

7. Å sette grenser

Fortell barnet at det kan bestemme over seg selv og si nei. Vis konkret hvordan de kan snu seg eller gå bort. Mindre barn kan lære å unngå ubehagelige situasjoner. Dette for å bygge opp barnets selvfølelse og gi dem styrke til å stå for egne valg.

Barns lek:

I barnehageloven står det følgende jmf. §2 Barnehagens innhold

«Barnehagen skal gi barnet muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter».

Fra rammeplanen kap. 2.2 Lek

«Leken skal ha en fremtredende plass i barns liv i barnehagen. Leken har egenverdi og er en viktig

side ved barnekulturen. Leken er et allment menneskelig fenomen der barn har høy kompetanse og engasjement. Den er en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom».

«Leken har ikke bare en men flere uttrykksformer, og kan føre til både forståelse og vennskap uavhengig av alder, språklig og kulturell ulikhet. Barn lærer og utvikler en sammensatt kompetanse gjennom leken. For eksempel ved å «late som om» - går barna inn i en egen forestillingsverden, der de tar andres perspektiver og gir følelser og tanker form. Via samtale og utforskning om verden og fenomener skaffer de seg kunnskap og innsikt på mange områder. Lek med den fysiske verden inne og ute innebærer utforskning bearbeiding av inntrykk»

Barnehageloven og rammeplanen (som er en forskrift til barnehageloven) understreker viktigheten av barns lek. Det handler både om lekens egenverdi og om leken som læringsarena. Det er viktig å få en felles forståelse for at lek er en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom.

Definisjon av to sentrale begreper:

Med **lekens egenverdi** menes at leken er en stor del av det å være barn. Et barn i lek har ingen spesielle formål med leken enn at det er morsomt. Leken er indremotivert og drevet av barnet selv. I leken er det barnet som bestemmer hvilken vinkling den tar, og leken blir mer og mer kompleks jo eldre barnet blir og jo mer det leker. Leken kan lekes alene eller sammen med andre, og den spiller en veldig viktig rolle i barnets utvikling.

Med **leken som læringsarena** menes at gjennom leken stimuleres mange sider ved barnets utvikling. Språket styrkes gjennom samhandling, motorikken blir stimulert, barnets tankegang blir utfordret gjennom å fantasere, og barnet lærer seg mange sosiale spilleregler i relasjoner med andre barn. For de yngste barna er leken «enkel», men viktig. Når det

starter på skolen er det ofte mange deltakere i en og samme lek og kjennetegnene er som oftest lange handlingsrekkefølger. Det er viktig at personalet kjenner til de ulike fasene ut i fra barnas alder, og legger til rette for denne type lek og har en forståelse for viktigheten av den.

Deltakelse i lek gir barn erfaringer. Fordi lek stimulerer til videre aktivitet og utforskning, kan den føre til utvikling, sosialisering og ikke minst læring. Lek blir ofte omtalt som

en typisk væremåte fordi den er dominerende i førskolebarnas liv. Det er stor enighet om at lek er en allsidig aktivitet, siden den skifter fort karakter og er både stimulerende og utforskende. På den måten kan leken tjene mange funksjoner for barna. Den kan for eksempel være at den innebærer problemløsende aktiviteter, den stimulerer de ulike utviklingsområdene og kan bidra til å styrke identitet og selvfølelse og gir mulighet til å etterprøve oppfatninger og verdier (Røys, 2007).

Lek kan beskrives som frivillig, den er spontan og ikke målrettet, og den er uavhengig av ytre belønning. Fordi leken er et uttrykk for barnets egne forestillinger, erfaringer og minner, skiller leken seg fra innlæring. Lek er lystbetont for barnet i samspill og samhandlingsprosesser med andre og leken er indremotivert! Leken er rett og slett en belønning i seg selv, og barnas lyst til å leke kommer innenfra og er ikke styrt av ytre krefter. Det er barnet selv som har kontroll over sin medvirkning i leken og tar selv ansvar for den. Den uformelle læringen er den viktigste i barnehagen! (Røys, 2007)

Friedrich Frøbel blir omtalt som grunnleggeren av dagens barnehagetradisjon. Frøbel bygde sin pedagogikk rundt to hovedområder og den ene er *betydningen av leken*. Leken ble regnet som barnets livsform fordi det er barnets naturlige uttrykksform og en måte å møte tingene omkring seg på. Frøbel mente at ingen lek er meningsløs, fordi forskjellige funksjoner øves opp i barnets spontane aktivitet. (Røys, 2007)

Når vi observerer barn i aktivitet, forstår du fort at leken kan ta mange ulike former. Hvis vi studerer innholdet i leken og hva barna gjør når de leker, kommer det frem ulike kategorier. De behersker mange ulike typer lek, og har derfor ett stort behov for å utfolde seg i et miljø som gir rom for variasjon. Barna bærer med seg sine erfaringer, kunnskaper, sine inntrykk og

opplevelser – og dette blir bearbeidet i leken (Aasgaard, 2013).

Ulike typer lek:

Øvelseslek: Dette er den vanligste leken frem til barnet er 3 år. Barna øver seg på ferdigheter som å gå, løpe klatre, balansere og sykle. Gleden av å mestre er en indre drivkraft. Denne type lek fremmer motorisk utvikling.

Tumle-lek/Kaos lek: Denne leken kan vi assosiere til de minste barna. Det er en motorisk lek som innebærer kroppslig bevegelse som å hoppe, løpe, snurre, sykle, skli, klatre og fange-lek. Denne type lek har viktige sosiale verdier. Et eksempel på slik lek er når et barn begynner å springa, kommer det gjerne flere og gjør akkurat det samme. Underveis i leiken finner gjerne barna opp nye varianter av bevegelse f.eks rister på hodet, later som de detter osv. Selv om dette virker kaotisk og bråkete for oss voksne så har denne leken mening for barna. Da er det viktig at de får lov til dette og at vi prøver å akseptere at det er slik denne leken fungerer. Når barna leker kaotisk skaper dette orden i deres egen oppfattelse av egen kropp og de blir kjent med seg selv i forhold til andre. Denne leken er viktig fordi den er på barnas premisser.

Parallelllek: To barn kan leke det samme, uten å være oppmerksomme på den andre parten.

Oppmerksom parallelllek: En videreføring av leken over. Barna gjør det samme, samtidig som de viser hverandre at de er oppmerksomme på den andres tilstedeværelse. Toåringen har stor glede av å leke med andre – etterhvert vil man kunne se samspill, samarbeid og deling i denne leken.

Sosial late som om lek/rollelek: Fantasien utvikler seg og toåringen er glad i denne type lek. De leker med bamser, dukker, «mamma/pappa» og kjøkken. Det er to eller flere barn i denne leken, barna viser tydelig at de har ulike roller og de utfyller hverandre og samarbeider godt om oppgavene. Her øves den empatiske evnen ved at de klarer å sette seg inn i andre roller og ta andres perspektiver. Barna lærer også å improvisere og vente på tur.

Risikolek: Barn er nysgjerrige av natur, de liker å prøve ut sine egne ferdigheter og tester grenser. Barn i alle aldre bør få varierte muligheter til å

utfolde seg fysisk, de ulike årstidene byr på forskjellige utfordringer som barna etterhvert bør få erfaringer med. Ved å bli utfordret til å balansere, løpe, hoppe, klatre, gå i ulendt terreng og fange blir de bedre kjent med deg selv og med andre. Barna søker alltid utfordringer ett hakk høyere enn de allerede klarer, de higer etter noe nytt og spennende og prøver å finne flytsonen sin. Ikke for vanskelig så det blir skummelt, og ikke for lett så det blir kjedelig.

Regellek: Når barn deltar i leker med bestemte regler, må de forstå og innrette seg etter det som gjelder som for eksempel i leken «Stiv heks». For å kunne være med i leken må barna ha oversikt over seg selv og de andre som er på det andre laget eller den som «har'n». Det er viktig å klare å samspille og jobbe med de man er på laget med. Dette styrker opplevelsen av glede ved å spille på lag.

Litteraturliste:

Røys, H. (2007). *Pedagogikk i barnehagen. Grunnbok for førskolelærere*. Damm Egmont

Aasgaard, A. (2013). *Se meg! Pedagogisk arbeid i barnehagen*. Elektronisk undervisningsforlag AS

Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo:

Kunnskapsdepartementet.

Nettstedet: www.askergard.no

VOKSENROLLEN I LEK:

For personalet ville det blant annet handle om en bevisstgjøring omkring den voksnes rolle når barn leker. Hvordan observere, inspirere, stimulere, lære, legge til rette, oppmuntre, gripe inn, korrigere, delta eller holde avstand?

Personalet i Krøderen barnehage har fokus på at de voksne skal tilrettelegge for lek både ute og inne. Ved at utstyr og materiell er tilgjengelig vil barna uoppfordret ta dette i bruk. Vi kan også starte en lek ved å komme med gode forslag til barna, eller komme med spennende konkrete som gir næring til videre lek. Vi kan la barna øve seg på å leke på ulike arenaer både ute og inne eller vi kan ha en rolle i leken dersom vi blir invitert med.

De voksne i Krøderen barnehage jobber også med å skape gode relasjoner blant barna. Å få en venn og å være en venn er noe av det viktigste i et barns liv. Vi har ønsket at alle skal få gode erfaringer og opplevelser av å mestre samspill med andre barn i lek. Her har barnehagen bl.a. benyttet seg av små lekegrupper på tvers av alder/ på samme alder/ på tvers av avdelinger osv.

Gjennom satsingen og fokuset på lek har de voksne blitt mer bevisst på hvor viktig lek er for barn, og erfart at økt kunnskap omkring dette temaet utgjør en forskjell for barna.

Når barnet ditt svarer: «.....i dag har jeg bare lekt.....»

Da har barnet ditt.....

Vært kreativ Hatt det gøy Utviklet sosiale ferdigheter
Fulgt regler Øvd fin- og grov motorikk Samarbeidet
Øvd på å gi og ta Knyttet vennskap og relasjoner Vært selvstendig
Lært noe nytt Tatt valg Blitt bedre kjent med barn og voksne
Tilpasset seg Utforsket Ledd mye
Vært konsentrert Lykkes
Kommunisert Feilet
Vært rollemodell Brukt fantasien Valgt selv
Bearbeidet opplevelser Hermet Lært av hverandre
Blitt utfordret Blitt bedre kjent med seg selv Vist omsorg for andre
Tatt hensyn Vært nysgjerrig Lært om egne grenser
Øvd på å vente på tur Tatt avgjørelser Kjent mestringsfølelse
Vunnet/ Tapt Gjort seg erfaringer Brukt sansene
Øvd seg på å løse konflikter Blitt inkludert Inkludert andre
Øvd seg til voksenlivet Bearbeidet inntrykk Tatt initiativ
Vist empati Gitt uttrykk for følelser Satt grenser Følt glede
Tatt ansvar Følt tid og rom Vært løsningsorientert
Avklart roller Vært en tilrettelegger Erfart antall, rom og form
Opplevd motgang og små tap Bearbeidet følelser Vist respekt
Lært om naturen Gjort seg erfaringer med tall, bokstaver og farger
Vært i rolle og «Latet- som-om

VÆRT ET BARN ☺☺☺

«MITT VALG»

Barnehagen legger stor vekt på at barna skal utvikle sosial kompetanse. Sosial kompetanse betyr å kunne samhandle med andre mennesker på ulike måter. Barna trenger støtte og veiledning når det gjelder å ta ulike valg for egne handlinger i samspill med andre. For å jobbe mer systematisk med dette temaet, har vi valgt å jobbe med et pedagogisk opplegg som heter «*Mitt valg*». Opplegget er støttet av Lionsklubbene i Norge, og er blitt brukt i skolene og barnehagen i mange år. For barnehagen er det utarbeidet et opplegg for de eldste barna i barnehagen slik at vi kan tenke helhet og sammenheng fra barnehage til videregående opplæring når det gjelder sosial kompetanse og utvikling av gode og trygge miljøer. I opplegget har vi med oss bamsen Teddy, som er en god hjelper. Han trenger barnas hjelp til å løse oppgaver han ikke kan klare alene, og han vil hjelpe barna og komme med gode råd i vanskelige situasjoner. Hele personalgruppa i Krøderen barnehage ble skolert i «Mitt valg» høsten 2017 med 6 timers grunnkurs, samt 3- timers oppfølgingskurs våren 2018.

Mål:

1. Hjelp barn til å utvikle positiv sosial og emosjonell kompetanse
2. Gi barnehagepersonale et konkret metodisk verktøy for å arbeide med omsorgs- og læringsmiljø i et forebyggende perspektiv
3. Legge til rette for samarbeid mellom hjem, barnehage og lokalmiljø

Tema 1:

«Vi vil ha et godt miljø»

- Aktiviteter:
1. Anne og Teddy begynner i barnehagen.
 2. Vi lærer navn.
 3. Vi er høflige.
 4. Vi leker med Teddy.

Tema 2:

«Vi arbeider sammen»

- Aktiviteter:
1. Vi hører på hverandre.
 2. Vi deler med hverandre.
 3. Vi er en gruppe.
 4. Hva gjør vi når vi blir sinte?

Tema 3:

«Vi tar beslutninger»

- Aktiviteter:
1. Vi tenker og velger.
 2. Vi tar gode beslutninger.
 3. Vi tar valg.
 4. Vi tar trygge valg.

Tema 4:

«Vi tar vare på kroppen vår»

- Aktiviteter:
1. Vi er forsiktige med ting vi finner.
 2. Vi passer på kroppen vår.
 3. Vi er forsiktige med medisiner og giftstoffer.
 4. Vi lærer om gode og vonde berøringer.

Tema 5:

«Vi tar vare på hverandre».

- Aktiviteter:
1. Vi gjør hverandre glade.
 2. Vi gir hverandre ros.
 3. Vi har en familie.
 4. Vi er som en regnbue

GRØNNE TANKER- GLADE BARN

Dette er ett opplegg innenfor psykologisk førstehjelp for barn i alderen 4 – 7 år. Tanker som svirrer rundt er avgjørende for menneskets følelser, handlinger og utvikling. Det man lærer om tanker og følelser som liten kan brukes i mange relasjoner og situasjoner senere i livet. Barn trenger hjelp av oss voksne til å utvikle bevissthet rundt tanker og følelser. Det å utvikle omsorg for seg selv og andre gjør vanskelige dager lettere å takle og gode dager mer gøy.

Opplegget inneholder tenkebamsene «Rød» og «Grønn» som skal hjelpe barn til å lære å forholde seg konstruktivt til sine egne tanker. «Rødtankene» er tanker som skaper vansker, mens «grøntankene» skaper glede, trivsel og trygghet. Disse kan brukes til å leike med, som påminnere eller som konkrete hjelpemidler. Tenkebamsene kan stimulere barns forståelse av tanker. De kan også hjelpe barnet med å snakke om vanskelige og rare ting.

TEGN SOM STØTTE

I vår barnehage bruker vi «tegn som støtte».

Tegn som støtte vil si at vi bruker enkle, logiske og naturlige tegn med hendene, som en støtte til det vi sier. Dette er et supplement til talespråket, og tegn og tale utføres samtidig. Tegnene er en hjelp til å kommunisere, og stimulerer språkutviklingen.

Enkeltbarn i barnehagen vår har ekstra behov for denne støtten, men tegn som støtte er bra for alle barn. Det gir bedre ordforråd og språkforståelse. Å bruke tegn som støtte er en hjelp for alle til å uttrykke seg og bli forstått og derfor en viktig ting i inkluderingsarbeidet vårt.

LA MEG FÅ KLARE DET SELV!

Høsten 2015 startet personalet i Krøderen barnehage opp med prosjektet «*La meg få klare det selv!*» *Når pedagogikk og ergonomi går hånd i hånd*. Dette var i tett samarbeid med Sigdal og Krødsherad Bedriftshelsetjeneste. I en travel hverdag er det lett å utvikle dårlige vaner. Kanskje bærer vi barna selv om de kan gå, eller kler på barna i stedet for å gi dem muligheten til å øve i å klare seg selv? Ved å sette fokus på barnas motoriske utvikling og la dem få utføre flest mulig oppgaver selv, oppstår en vinn- vinn situasjon:

Du styrker barnas utvikling og du fremmer din egen helse.

Sammen kan vi gjøre barnas og hverandres hverdag enklere. Det gjelder å finne løsninger der barns og voksnes behov kan møtes. Det betyr at voksne må ha riktig utstyr, særlig når de skal arbeide i lav høyde. For barna er det motsatt. De må ofte ha utstyr for å komme opp i høyden, for eksempel for å nå opp til knagger, klatre inn og ut av barnevogner eller opp og ned av stellebord. Da lærer de å mestre hverdagslige situasjoner, og de voksne slipper uheldige belastninger ved å løfte barna på plass.

Målet er å utvikle selvstendige individer tilpasset modenhet og utvikling, samtidig som de voksne tar vare på sin egen helse.

IKT

Vi begynner med en liten historie som forteller oss at dagens barn er født inn i en digital verden:

Vi ble fortalt for ikke så lenge siden om en som hadde observert en liten gutt som så en flue sittende på vindusglasset. Gutten hadde lyst til å se nærmere på flua, så han satte pekefingerne på hver side av den og trakk fingrene fra hverandre i et forsøk på å zoome flua større 😊.

Det er nettopp dette – det er så naturlig for dagens barn å bruke touch – som er årsaken til at interaktive berøringsskjermer i aller høyeste grad hører hjemme i barnehagene, både som en del av leken og som en del av utviklingen.

IKT er også et stort satsningsområde kommende barnehageår. Det er foretatt innkjøp av flere ipader og prowise skjerm- en interaktiv berøringsskjem med heis.

Barnehageåret 2017/ 2018 deltok Krøderen barnehage i et interkommunalt samarbeid mellom Sigdal, Modum og Krødsherad som en del av økt fokus på digitalisering i oppvekstsektoren. Prosjektet het: «Digital skaperglede». Målsetningen med prosjektet var å fremme kreativitet og sosial kompetanse gjennom digital skaperglede.

Vi ønsket gjennom deltakelsen i prosjektet å fremme fornuftig bruk av digitale verktøy og glede ved å samarbeide rundt det å skape noe sammen. Dette igjen ville gi næring og inspirasjon til lek og læring. Prosjektet er nå avsluttet, men vi skal ta med oss det vi lærte, og utvikle det videre.

Barn i barnehagen skal få erfaringer med bruk av teknologi. De skal få kjennskap til, utforske og eksperimentere med digitale verktøy. Rammeplanen 2017 sier at personalet skal utforske og eksperimentere med teknologi. Med dette menes bl.a :

- Utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern
- Legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer
- Vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk
- Utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.»

Ved å starte i barnehagene fremmer vi tidlig innsats på et område i samfunnet som er i rask utvikling.

Ved å ha kunnskap om å bruke IKT verktøy på en kreativ og lærende måte er barna bedre rustet til å bruke sine muligheter på en god måte, og til å gjøre noe sammen. Vi ser for oss at dette øker barnas skaperglede, og blant annet kan bidra til å minske sjansen for netthets.

<p style="text-align: center;">INFORMASJON VEDRØRENDE TILVENNING I KRØDEREN BARNEHAGE</p>
--

Dere vil bli tatt imot av barnets primærkontakt. Primærkontakten har ansvaret den første tiden å hjelpe barnet å finne seg til rette på avdelingen, og følge det opp i hverdagen. Det er viktig for at barnet skal føle seg trygg i de nye omgivelsene.

De tre første dagene i barnehagen er tilvenning hvor barnet, personalet og foresatte jobber tett sammen. Det er allikevel viktig å understreke at tilvenningsperioden vil fortsette helt til barnet og foresatte er trygge i barnehagen vår. For å klare det, trenger vi god tid, mye informasjon og et godt samarbeid. Enkelte dager kan det være vanskelig å gå fra barnet, da må dere gjerne ringe for å høre hvordan det går.

De første dagene er det viktig at foresatte er med, og at dagene ikke blir for lange. Tilvenningsdagene vil i grove trekk se slik ut:

Dag 1: Dette er en besøksdag hvor dere kommer til et gitt klokkeslett. Dere vil hilse på barn og voksne på avdelingen og bli vist rundt i barnehagen. Besøket varer fra 1- 1,5 time.

Dag 2: Barnet kommer til avtalt klokkeslett. Barnet er med i leiken/ aktivitetene på formiddagen, spiser og er sammen med oss en periode etterpå. Hvis det går greit, kan foresatte forlate avdelingen evt. barnehagen for en kortere periode. De må være tilgjengelige dersom barna skulle trenge dem.

Dag 3: Barnet kommer til avtalt klokkeslett. Foresatte kan denne dagen forlate barnehagen, men må være tilgjengelig til enhver tid.

- **BARNEHAGENS ÅPNINGSTID ER : 06.45- 16.45**
- **BARNEHAGENS KJERNETID ER : 09.30- 14.00**

Kjernetiden er den tiden på dagen da alle barn og voksne er til stede. Vi får arbeidsro og kan holde på med aktiviteter over tid, eks. formingsaktiviteter, gå på turer, deles i grupper, prosjekt/ tema jobbing med mer. Vennskap knyttes og gruppefølelse dannes.

Gi beskjed på forhånd hvis dere må komme eller gå innenfor dette tidspunktet!

GENERELLE OPPLYSNINGER :

Ta med matpakke som holder til frokost. Vi spiser frokost mellom kl. 06.45 og 08.30. Kommer man etter kl 08.30 må man ha spist frokost hjemme. Til lunsj får barna mat og drikke i barnehagen.

Ca kl. 14.30 serveres påsmurt mat og frukt. Kostnaden legges til foreldrebetalingen for barnehageplass hver måned.

5 dager pr uke: 3040,- i oppholdskostnader + 270,- i matpenger.

4 dager pr uke: 2490,- i oppholdskostnader + 220,- i matpenger.

3 dager pr uke: 1995,- i oppholdskostnader + 170,- i matpenger.

- Tenk gjennom hvordan dere ønsker oppstarten skal være for barnet i barnehagen. Spesielt de yngste barna som kanskje fortsatt blir ammet. Det er viktig at barna er vant til fast føde når de begynner i barnehagen og at barnet ikke er avhengig av å bli ammet ved f.eks soving. Vend de gjerne til å ha en kos eller liknende istedenfor å sovne til puppen. Dette letter overgangen betraktelig 😊.
- Barna må ha innesko stående i barnehagen, helst sandaler da tøfler blir veldig varmt. Det må ligge minimum ett sett skiftetøy tilpasset årstiden i barnas garderobehyller. Vår, sommer og høst bør gummistøvler og regnklær til enhver tid være i barnehagen. Evt andre ting barnet forbinder med noe trygt, f.eks en bamse eller en smokk.
- Gi beskjed hvis barnet har noen allergier, noe det reagerer på eller er redd for.
- Kommer ikke barnet en dag, gi beskjed til oss så tidlig som mulig, seinest kl 09.00 samme dag. Dette gir personalet god oversikt, kanskje kan andre barn ha ønske om ekstradag. Det er også mulig vi kan unnlate vikar innleie ved personalets fravær. Det er svært viktig i tider med stram økonomi. For kjøp av enkeltdager koster det 340,- + 15,- i kostpenger.
- NB! NAVNING ER VIKTIG! Barnehagen er behjelpelig med å skaffe gode navnelapper som er enkle å bruke.

BRINGING/ HENTING:

Når barnet kommer/ går, ta kontakt med personalet på barnets avdeling. Noe skal kanskje fortelles eller en beskjed skal gis.

Skal andre enn foresatte bringe/ hente, orienter barna og si ifra til oss.

Husk at porten til barnehagen alltid skal være lukket i barnehagens åpningstid.

SYKDOM:

- Vurder allmenntilstanden- barnet må være friskt nok til å være ute og følge avdelingens gjøremål.
- Følg retningslinjene i sykdomsskriv gitt av kommuneoverlege Beate Smedtbak.
- Hvis barnet blir sykt i barnehagen, må vi vite hvor vi får tak i foresatte evt andre kontaktpersoner. Legg igjen aktuelle telefonnummer i barnehagen.
- Hold et øye med hodelus. Det dukker opp i blant, og vi må hjelpe hverandre. Meld fra til helsesøster og barnehage.
- Alle barn i barnehagen er ulykkesforsikret!

TELEFON NUMMER TIL AVDELINGENE/ STYRER:

- GUL : 45 41 08 14
- ORANSJE : 45 41 01 79
- GRØNN : 92 60 02 81
- BLÅ : 46 63 72 32
- STYRER : 45 41 08 55/ 41 68 80 66

GENERELLE OPPLYSNINGER TIL FORESATTE:

- Oppslagstavler/ info skjerm på hver avdeling med viktig og aktuell informasjon.
- Alle barnehager følger LOV OM BARNEHAGER og RAMMEPLAN.
- Årsplan utarbeides en gang per år.
- Månedspan leveres ut hver måned. Følg med på din avdelings gjøremål.
- Foreldremøter avholdes en til to ganger per år. Foreldrekonferanser ang det enkelte barn avholdes to ganger per år, oftere ved behov.
- Har du noe å tilføre- en ide- er uenig i noe- eller lurer på noe, gi oss beskjed.

NB! All informasjon fra barnehagen sendes på mail. Fint om dere sender en mail til

Styrer: ingunn.svartaas@krodsherad.kommune.no

På denne måten er vi helt sikre på å motta riktig e- post adresse.

TA KONTAKT ELLER BE OM EN SAMTALE. Ikke vær redd for å spørre. VI VIL ALLE DET BESTE FOR DITT BARN!

SJEKK OGSÅ KRØDSHERAD KOMMUNES HJEMMESIDE, KLIKK DERE INN OPPVEKST, DERETTER KRØDEREN BARNEHAGE. MYE NYTTIG INFO STÅR DER☺.

Vi ser frem til et nært og godt samarbeid med dere og håper dere vil trives hos oss.

VELKOMMEN TIL BARNEHAGEN VÅR☺.

Med vennlig hilsen personalet v/ Ingunn Svartås

«TODDLERNE»

Toddlere betyr i utgangspunktet «den som stabber og går» og betegner barn i ett- og toårs alderen. Når vi snakker om småbarns pedagogikk, snakker vi først og fremst pedagogikk knyttet til god kvalitet på opplevelser i hverdagen. Det kan være legging, mat, påkledning, bleieskift og lek. Mye av læringen foregår i hverdagssituasjoner i samspill med andre barn og barn- voksen. Hvert barn trenger omsorg og stimulering tilpasset seg. Det er vår oppgave som ansvarlige voksne å være tilstede og se barnets behov. Barna må føle seg trygge for å få utbytte av en god barnehagehverdag. Derfor er en god tilvenning så viktig for denne aldersgruppen.

Toddlerkulturen handler om fellesskapet mellom ett og toåringer. Fellesskapet dannes ved bruk av kroppslig bevegelse og kommunikasjon. Dette skaper relasjoner og vennskap. Over tid handler det om deling av følelser, felles forståelse og hensikt.

- Toddlerne krever tumleplass og fysiske utfordringer. De vil heller ha plass enn leker.
- Gruppeglede – felles flirekonsert – felles aktivitet f. eks slå med gaffelen i bordet. Dominoeffekt. Humor er en viktig del av toddlerstilen.
- Toddlerne imiterer hverandre – for å skape samhandling og relasjoner.
- Toddlerne rapporterer til oss gjennom det de **gjør** og lar det være opp til oss å fortolke og sette ord på handlingene deres.
- Toddlerne har mangel på retning – de har ikke et bestemt mål, men beveger seg overalt, hit og dit.
- Toddlerne har bevegelsestrang – kommer av både ytre stimuli (fristelser de ser) og som en spontan aktivitet ut fra barnet selv.
- Empatiske reaksjoner er noe som kjennetegner toddlerstilen – det følelsesmessige engasjementet er permanent tilstede. Det handler om å vise følelser ovenfor hverandre. Det kan være klemme, klappe og kysse barnet på ulike steder på kroppen.
- Barnlig dynamikk - Toddlerne har "lopper i blodet" – de bare **må** bruke kroppene sine. De vil ikke bare se, de vil smake, ta på, gripe, stryke, klatre osv.
- Toddlerne er mer opptatt av å rive ned enn å bygge – fordi rivingen rett og slett er mer spenningsutløsende.
- Toddlerne elsker å leke med det som kan forsvinne og tas frem igjen, eks putteleker.

- Titt-tei – forsvinningsleken – der det å forsvinne og bli sett skaper spenningen. Dette handler om to ting. Det ene er å opprette kontakt med en annen og veksle mellom å se og bli sett. Det andre er at noen blir borte og kommer igjen, som kan relateres til bringing/ henting i barnehagen.
- På generelt grunnlag er det helt normalt at toddlerne biter, slår, klyper eller dytter. Dette er fordi det er deres naturlige måte å utforske verden på. Når de f.eks tar en leke er det akkurat sånn barnet utforsker. Når det gjør dette mot andre barn er det ikke fordi de er slemme. De gjør det som er naturlig for dem og klarer ikke forstå at det gjør vondt for den andre personen. Selv om det er normalt å slå, betyr ikke det at man ikke skal irettesette barnet. Det er de voksnes oppgave å lære barnet hva som er ok oppførsel og hva som ikke er akseptabelt og hvorfor.
- Det er viktig at voksne er i nærheten når de leker, slik at de er trygge, men den voksne skal ikke blande seg for mye. Da kan leken bli forstyrret.
- Toddlerne liker gjentakelser. Det kjente og forutsigbare er både trygt og morsomt.
- Toddlerne kultiverer leken ved å vise hvordan de gjør det. De studerer hverandre nøye og gjør tilnærmet det samme alle sammen. De skjønner det uten at noen har lært dem det. Samtidig gjør de ikke akkurat det samme for da blir det for kjedelig. Mange har sin personlige vri, og slik utvikles leken seg med stadig nye varianter. Det er fascinerende å se hvordan de små har kontroll på sin egen kropp i forhold til hvor de andre jevnaldringene befinner seg i rommet. Selvfølgelig hender det at noen faller, men da blir det ofte en ny ingrediens i leken som de andre tar etter. Og denne enkle strukturen eller lekerutinen kan de fleste være med på. Et bord eller en sofa, en pappeske, rutsjebaner eller andre store ting som kan fungere som en magnet, er med på å strukturere leken. Slik toddlerkultur forutsetter at de får lov til å utvikle leken på sine premisser. For barna er det en meningsfull lek, og studier viser at dette kan de holde på med lenge og gjerne opptil seks-sju stykker i gangen, gutter som jenter.

Søvn:

De fleste sover ute i vogn. Vi har et vognskur ved portenden hvor vognene kan stå om natta. Dette blir låst da barnehagen stenger. Foreldre har selv med utstyret de ønsker til soving.

Vi vil understreke viktigheten av at barna får nok søvn. Generelt bør barna på dagtid sove til de selv våkner - da er de utsovet.

Mange barn trenger mer søvn de dagene de er i barnehagen. Flere å forholde seg til og det at noe skjer hele tiden, gjør barna mer slitne.

Forskning viser at uthvilte barn lærer bedre enn barn som er i mangel på søvn.

Det er lett å tenke at hvis barnet om kvelden ikke sovner når det pleier lenger, så hjelper det å kutte i sovetiden i barnehagen. Men vi ser at behovet for søvn på dagtid er der, så da må de heller legge seg en halv time seinere en periode. Resultatet vil bli mer opplagte barn både på dagtid og om ettermiddagen/kvelden. Spør oss gjerne, vi oppfordrer til dialog rundt dette tema.

Hvorfor er det viktig at jeg får nok søvn?

Visste du at om jeg ikke får hvilt og sovet nok...

...kan jeg utvikle aggresjoner og instabile emosjoner

...er det liten kapasitet igjen for meg til å lære og utvikle meg

...kan jeg utvikle soveforstyrrelser

... kan språkutviklingen min hemmes

3-5 ÅRINGENE:

Barn i denne alderen er nysgjerrige og vitebegjærlige. De vil gjerne finne ut hvordan ting henger sammen og hvorfor- og hvordan spørsmålene dominerer.

Når barnet har fått en forklaring, kan neste spørsmål komme i samme øyeblikk.

Barna prater og prater, lære utenat rim og regler, sier hele tiden hva det gjør og hva det vil. Barna har en livlig fantasi. De omskaper, dramatiserer og forvandler virkeligheten. Alt er mulig i deres verden! Fantasi og virkelighet går over i hverandre. Alle ting er levende, har følelser og kan snakkes til. Alt dette foregår gjennom leken som preger hverdagen.

De tilpasser seg det sosiale liv gjennom enkle ``late som om``- leker og etter hvert blir det til avansert rollelek. Gjennom rolleleken etterligner barna de voksnes verden og prøver ut forskjellige roller i tur og orden. Eksempler er fra å bruke dukker å leke med til selv å gå inn i roller som mor, barn, hund, brannmann eller doktor. Leken er deres form for arbeid. Den gir verdifull kunnskap om verden. Barna lærer om samarbeid og maktforhold. Noen tar ledelsen og velger seg roller, andre nøyer seg med å få roller tildelt.

I 3-5 års alderen blir barn lett skremt. En spøkefull bemerkning som «nå kommer trollet og tar deg...» kan føre til frykt. Gjennom leken bearbeider barna frykten sin. Det er viktig å få barna til å fortelle hva de er redde for og at trygge voksne er med på å forklare og vise omsorg når utrygghet inntreffer.

Barna i denne alderen har god kontroll over kroppen. Bevegelsene er mer automatiserte enn tidligere. De kan derfor nå gjøre flere ting samtidig som sykle samtidig som de snakker med et barn som sitter på. Tempoet er ofte høyt, og til tider kan de nok overvurdere egne ferdigheter. Ball-leker, hoppetau, sykling og klatring er populært. Derfor blir det en del knall og fall i disse åra. =) Hånd-øye motorikk er blitt sterkere så nå kommer kreativiteten mere frem gjennom bygging, tegning, klipping og maling.

Gjennom kravene og forventningene fra de voksne lærer barna gradvis at noe er tillatt og noe er forbudt. Det er frykt for straff eller ønske om belønning som styrer handlingene. Dette går inn under temaet vårt om krenkelser mellom barn og ovenfor barn. Hvor vi som voksne må tenke på motivet til barnet ut ifra handlingen. Barn slå ikke barn bare for å være slem, de slår for å oppnå sosial status, en selvstimuli eller en form for belønning.

De er i denne fasen opptatt av å etterligne større barn og voksne, de vil gjerne gjøre ting selv og være stor. Midt i all aktiviteten og utfoldelse møter barnet grenser og hindringer, dels på grunn av egen utilstrekkelighet, dels på grunn av forbud og påbud fra andre. Nederlag kan føre til skamfølelse og av å ha gått for langt. Det kan igjen lamme initiativet. Hvis barnet får utfolde seg innenfor rimelige grenser, opplever det at det mestrer tilværelsen, lærer ny ting og får utfolde seg på nye områder. De voksne må derfor rettlede barnets initiativ på en god måte og være tilstede i hverdagen.

FØRSKOLEGRUPPA

Førskolegruppa er de eldste ungene i barnehagen. De er fordelt på Oransje og Grønn. Fokus i denne gruppa er at barna skal kunne være selvstendige og ta vare på seg selv, i tillegg til skoleforberedende aktiviteter.

Målet er at ungene i denne gruppa skal få de beste forutsetninger for å mestre og oppleve overgang til skole på en positiv måte.

«Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen» (Rammeplan for barnehagen 2017:33).

Vi ønsker at ungene i førskolegruppa skal glede seg til å begynne på skolen. De skal ha gode følelser knyttet til dette samtidig som de må vite realiteten at de ikke kan disponere sin egen tid. De må bevisstgjøres forskjellen på skolen og SFO. Vi skal øve oss på at alle har behov for ulike ting, toleranse for at vi er forskjellige, høflighet og turtaking. Det er viktig at vi i barnehagen holder på leiken og lar ungene møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Ungene kan forvente at de skal læres å lese og skrive når de begynner på skolen.

Vi ønsker å sende sosiale og selvstendige unger videre. Her trenger de ulik grad av veiledning og forskjellige verktøy med på veien. Vi skal samarbeide, bygge hverandre opp og hjelpe hverandre.

Vi har ett tett samarbeid med skolene allerede fra høsten før de begynner på skolen. Det er også opplegg som går på tvers av førskolegruppene i hele kommunen (mer info i Virksomhetsplan).

Unger trenger forståelse for hverdagslige begreper. Språklig bevissthet er et samlebegrep for å kunne reflektere over språket. Ved hjelp av rim, regler, eventyr, bøker og annet materiell ønsker vi å modne ungenes språk og samtidig vekke nysgjerrigheten og interessen for skriftspråket. Antall, rom og form er noe vi kommer til å jobbe mye med i denne gruppa. Et viktig område her er forståelse av mengde koblet opp mot tall. Vi bruker kroppene og sansene for å utvikle forståelse av rom og form.

Førskolegruppa skal også gjennom «Mitt valg» dette året. Mitt valg kan det leses om i Virksomhetsplanen.

I løpet av året vil det jobbes med å holde orden i egne saker, som f.eks. å henge klærne sine på plass, tørke seg selv på do, kle av og på seg selv, ta imot beskjeder o.l.

Vi ønsker å gi barna en god og trygg overgang til skolen.

**Samarbeidsrutiner overgang barnehage – skole
i Krødsherad kommune**

Krøderen
barnehage
- den beste starten

Tid:	Tiltak:	Deltakere:	Ansvarlig:
August	Innhente skriftlig tillatelse fra foresatte på et samtykkeskjema.	Gjeldende for skole, PPT og barnehage.	Styrer og pedagogisk leder
Oktober	1. trinn besøker barnehagen	Barnehagen og 1. trinn	Styrer/ pedleder for førskolegruppa
Oktober	Avleverende barnehage får tilbakemelding fra skolen om den nye elevgruppa. Kan skje telefonisk, elektronisk eller under overnevnte besøk.	Styrer/ pedleder for førskolegruppa og kontaktlærer 1. trinn	Styrer
Oktober	Samhandlingsmøte	Pedleder for førskolegruppa, kontaktlærer for 1. trinn og leder for SFO	Ledergruppa i oppvekst
Oktober/ november	Kontakt mellom barnehage og skole der agendaen er hva barnehagen tenker vedr tilpasninger omkring de ungene som skal begynne på skolen påfølgende skoleår.	Styrer og rektor	Rektor/ inspektør
Mars/ april	Besøk på 1. trinn i smågrupper 3 timer	Pedleder for førskolegruppa og kontaktlærer 1. trinn	Pedleder for førskolegruppa og kontaktlærer 1. trinn
April/ mai	5-års gruppa besøker SFO. Invitasjon sendes hjem med kopi til barnehage.	5-års gruppa, foreldre, personell fra barnehage og SFO	Rektor/ daglig leder SFO
April/ mai	Overgangsmøte med gjennomgang av elevgruppa som begynner i 1. trinn neste skoleår.	Representanter fra barnehage og skole. PPT og helsesøster ved behov.	Styrer

Mai	Samhandlingsmøte	Pedleder for førskolegruppa, kontaktlærer for 1. trinn og leder for SFO	Ledergruppa i oppvekst
Mai/ Juni	5-års gruppa i barnehagen får besøk av sin kommende kontaktlærer.	Førskolegruppa, ped. leder og kontaktlærer	Rektor/ kommende kontaktlærer 1. trinn
Mai/ Juni	5-åringene besøker skolen to dager a 3 timer. De skal da være sammen med 1. trinn. Kontaktlærer er ansvarlig for å planlegge besøket, samt gjøre nødvendige avtaler med styrer. Det ene besøket bør være med 1. klasse og den andre med sin kontaktlærer. <i>Husk at 5-åringene som ikke går i barnehagen inviteres med følge av foresatte.</i>	Førskolegruppa, foreldre, ped. leder, kontaktlærer	Rektor/ kontaktlærer 1. trinn
Juni	Foreldremøte. Møtet inneholder generell informasjon om skolen og SFO, samt valg av klassekontakter	Foreldrene til 5-års gruppa, kontaktlærer 1. trinn og daglig leder SFO	Kontaktlærer 1. trinn

- **NB!** Husk de barna som går i en annen barnehage enn den som naturlig sogner til valgt skole. Det er den barnehagen barnet går i, som har ansvar for å videreformidle informasjon.
- **NB!** Husk på de barna som ikke går i barnehagen. Helsestasjonen sitt ansvar å videreformidle informasjon.

Revidert desember 2018

Kari Kjensmo

Erling Herman Brekka

Styrer Noresund barnehage

Rektor Noresund skole

Ingunn Svartås

Odd Henning Bentsen

Styrer Krøderen barnehage

Rektor Krøderen skole

Stig Rune Kroken

Rådmann og fungerende sektorleder for oppvekst

KRØDSHERAD- TRAFIKKSIKKER KOMMUNE

Krødsherad har blitt en trafikk sikker kommune. Trafikk sikker kommune er et samarbeid mellom fylkeskommunene og Trygg Trafikk. For å bli det- måtte en rekke kriterier være oppfylt. Ved å være en trafikk sikker barnehage settes trafikk sikkerhet og trafikk oppdragelse i system. Barnehagen har ansvar for barnas sikkerhet, også når det gjelder trafikk.

Kriteriene for å bli en trafikk sikker barnehage:

Trafikk sikkerhet i barnehagen:

- Barnehagens trafikk opplæring integreres som en del av omsorgs- og opplæringsarbeidet og nedfelles i barnehagens årsplan.
- Barnehagen stiller krav til busselskap og drosjer om belter og trafikk sikker atferd ved kjøp av transporttjenester.
- Barnehagens ansatte kjenner rutiner for håndtering av uforutsette faresituasjoner og hendelser på turer.
- Barnehagen har utarbeidet rutiner for å ivareta sikkerheten på turer til fots, med bil eller kollektivtransport.

Trafikk opplæring i barnehagen, noen konkrete trafikk aktiviteter:

- Barna lærer trafikk regler for fotgjengere.
- Barna lærer om bruk av sansene sine i trafikken.
- Barna lærer om bruk av bilbelte, sykkelhjelm og refleks.
- Kryssing av vei
- Gå langs vei
- Trygt eller farlig

Samarbeid mellom barnehage og hjem:

- Barnehagen har rutiner for å ivareta barnas sikkerhet ved barnehagens parkeringsplass og port. Disse gjennomgås årlig med foreldre og ansatte.
- Barnehagen påvirker foreldrene til å sikre barna på vei til og fra barnehagen.
- Trafikk sikkerhet og trafikk opplæring er et årlig tema på foreldremøter.

I rammeplanen for barnehagen står det at: *«Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt».*

Ved å implementere trafikk i barnehagens årsplan rettes oppmerksomheten i større grad mot et systematisk arbeid med trafikk sikkerhet og trafikk oppdragelse, også på den enkelte avdeling. Samtidig viser det at vi setter fokus på barnas sikkerhet på turer.

PEDAGOGISKE VIRKEMIDLER

I tillegg til egne pedagogiske opplegg har vi:

- Ipad : Skape noe sammen
- Prowise : Interaktiv skjerm
- Trampoline : Aktivitetshefte for barnehagen
- Mitt valg : Et holdningsskapende program
- ICDP : Program for foreldreveiledning
- Kuno Beller : Utviklingsbeskrivelse av små barn
- ASQ : Kartlegger barns utvikling innen fem områder:
Kommunikasjon, grovmotorikk, finmotorikk,
problemløsningsevner og personlig / sosial utvikling

- ASQ- SE : Supplerer ASQ og tar for seg temaene: Selvregulering,
medgjørighet, kommunikasjon, tilpasningsdyktighet,
autonomi, affekt og samhandling med andre
- Snakkepakken : Et redskap i arbeidet med å skape best mulig
læringsmiljø for barn og unge
- Alle med : Hjelpemiddel for bevisstgjøring av viktige steg i barns
utvikling

- Tras : Tidlig registrering av språkutvikling
- Mio : Observasjon og forebygging innenfor
matematikkmestring i barnehagen)
- 30-ordsliste. : Strukturert ordlæring på en enkel, rask og virkningsfull
måte for språksvake barn
- Tegn som støtte : Støtte til språk- og kommunikasjonsutvikling
- Språklek
- Grep om begreper : Metodikk for strukturert begrepslæring

FAGOMRÅDENE OG BARNES MEDBESTEMMELSE:

Barnehagens syv fagområder som står beskrevet i Rammeplanen er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Fagområdene blir tilpasset det enkelte barn og gruppens interesser, alder, modning og lokalsamfunnet. Progresjon blir tydeliggjort gjennom avdelingenes månedsplaner. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Dette jf. både barnehageloven, Grunnloven og FNs barnekonvensjon.

Alle barna skal få erfare at de har innflytelse på det som skjer i barnehagedagen, og at de har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår.

I Rammeplanen for barnehagen legges det vekt på demokrati:

- *Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta.*

Dette skal ligge til grunn for vårt arbeid med barna. De skal få lov til å påvirke noe av barnehagehverdagen sin og oppleve at de er en del av en demokratisk prosess. Barna skal også tas på alvor når de formidler egne behov, og vi voksne må være lydhøre og hjelpe dem til å uttrykke seg hvis det trengs.

Vi voksne i barnehagen må ta hensyn til barnegruppas og enkeltbarns behov og ønsker, og samtidig være den trygge, klare voksenpersonen som tar ansvaret og er en god leder for barna.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barn skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

Verneombud:

Siv Solheim

Samarbeidsutvalget (SU):

Et samarbeidsorgan som skal sikre samarbeid med barnas hjem. SU skal være rådgivende og kontaktskapende.

	Eier representant	
Tina Kvilhaug	Foreldrerepresentant	Oransje (leder)
Lise Bjerkerud	Foreldrerepresentant	Grønn (nestleder)
Lise Engen Skinnes	Foreldrerepresentant	Blå
Åse Marit Hovden	Foreldrerepresentant	Gul
Trine Lise Ø. Slevigen	Personalrepresentant	Grønn
Maryanne Blakkisrud	Vara	Grønn
Mari Øen	Personalrepresentant	Oransje
Siv Solheim	Vara	Oransje
Trude G. Akselsen	Personalrepresentant	Gul
Marit Breivik	Vara	Gul
Kirsti F. Stang	Personalrepresentant	Blå
Hege Bekken	Vara	Blå
Ingunn Svartås	Styrer og sekretær	

Tur- og festkomiteen:

Et arbeidsutvalg som skal sikre samarbeid med barnas hjem. Arrangerer sosiale arrangement som f. eks. juletreff, ski-/akedag, sommeravslutning med mer.

Mia Snippen, Lena Helmerstuen, Marianne Råen, Kristin Kjeldsrud og Lise Engen Skinnes.